

ZPK CJBB75

5.4. 2011

Je možné hledat v korpusu i složené slovesné tvary ?

- **Značkování slovesných tvarů**
- **Syntetické a analytické tvary sloves**
- **Slovosledná schémata analytických tvarů**

Značkování slovesných tvarů

- Vf.* sloveso infinitiv
- VB.* sloveso přítomný/futurum (indik.)
- Vt.* sloveso přítomný/futurum arch. tv. (indik.)
- Vi.* sloveso imperativ
- Vp.* sloveso l-ové příčestí (vč. tvarů s –s)
- Vq.* sloveso l-ové příčestí (vč. tvarů na –t')
- Vs.* sloveso pasivní příčestí (vč. tvarů s –s)
- Ve.* sloveso přechodník přítomný
- Vm.* sloveso přechodník minulý
- Vc.* sloveso kondicionál sl. být (*bych, ...*)
- J,.* spojka spojky podřadicí vč. *aby, ... kdyby, ...*

Syntetické tvary sloves

- indikativ prézenta aktiva (VB..... [123]P.*)
- imperativ (Vi..... [123]-.*)
- indikativ futura aktiva dokonavých sloves (VB..... [123]P.....I – pouze v SYN2005 pozdějších)
- syntetické futurum (VB.....[123]F.*)
- 3. os. indikativu minulého času aktiva (V[pq].....XR.*)
- tvary s volným morfémeme –s připojeným ke tvaru participia (V[pq].....2R.*)

Analytické tvary sloves

- Opisné/analytické futurum nedokonavých sloves aktiva
- 1. a 2. osoba minulého času indikativu aktiva
- opisné pasivum (všetchny časy)
- kondicionál (přít. a min.)
- zvratné pasivum
- zvratná slovesa
- tvary s volným morfémeme –s připojeným ke zvratné částici *se/si*

Složení analytických tvarů : tvary slovesa být a zvratného se/si

- [lemma=„být“ & word=„.*bud.*“]
- [lemma=„být“ & word=„.*js.*“]
- [lemma=„být“ & word=„j.*“] | [lemma=„být“ & word=„není“]
- [lemma=„být“ & word=„by.*“]
- [lemma=„aby.*“] | [lemma=„kdyby.*“]
- [lemma=„se“ & tag=„P7.*“]

Složení analytických tvarů : významové sloveso

- Analytické tvary s infinitivem významového slovesa (Vf.*)
- Analytické tvary s l-ovým přičestím významového slovesa (V[pq].*)
- Analytické tvary s pasivním přičeštím významového slovesa Vs.*

Slovosledná schémata analytických tvarů

- bude pršet – bude asi pršet – pršet nebude – pršet asi bude
- přišel jsem – asi jsem přišel – asi jsem včera přišel ...
- přišel bych – ty bys přišel – ona by to nikdy v životě neudělala
- je vázána – zkoušen asi nebude – byl jsem přijat – včeras zajisté zkoušen nebyl

Čím se řídí pravidla českého slovosledu ?

- AVČ
- Postavení klitik

Opisné futurum a využití nastavení intervalu vyhledávání v kontextu KWIC

- Menu: Korpus > Implicitní atribut > lemma
- Dotazovací řádek: být
- Menu: Korpus > Implicitní atribut > word
- P filtr : KWIC >0 >0
- Dotazovací řádek: .*bud.*
- P filtr : : KWIC >0 >5
- Menu: Korpus > Implicitní atribut > tag
- Dotazovací řádek: : Vf.*

KORPUS

The screenshot shows the Bonito software interface. The title bar reads "Bonito". The menu bar includes "Manažer", "Korpus", "Dotaz", "Konkordance", "Zobrazení", "Výběr", and "Nápověda". The search bar contains "P filtr" and "jméno: syn2000". The search parameters are set to "První", "Poslední", "Od 1", "Pozic", "od", "KWIC >", "Do 5", "Pozic", "od", "KWIC >". The main text area displays a concordance for the verb "bude". The text is split into two columns. The left column contains the original text, and the right column contains the concordance results. The results are as follows:

Original Text	Concordance Results
... chvíli , kdy bude hajný Vítězslav dýchat a trubička se	bude zelenat . Šmejdil za ním jako barvář po pobar
... mě uctívý ? To nebude samo sebou . Budťo po mně	bude něco chtít , snad srnce na svatbu dcery , nebo
... de něco chtít , snad srnce na svatbu dcery , nebo mi	bude chtít něco nekalého provést . " Navenek se tv
... val , má - li v brašně detekční trubičky . " Dneska se	budete holky zelenat , " a téměř zamilovaně je pohlad
... hal domů . Těšil se , jak celý tento podařený kousek	bude za chvíli líčit své manželce a dcerce . Ráno to
... Vítězslave ! " " Ubytuju ho na lovecké chatě u mě a	budeme chodit nad ni do patnáctek . Troubí to tam do
... lá lovecký lístek , že při známostech , které mají , se	nebude muset ani moc učit a tak se stalo , že z obchc
... sazovi Vítězslava se slovy : " To je lesník , který vás	bude doprovázet . Zná revír jako své vlastní boty a
... " Bajhř a odstřelový . Připrav se , jak přijde blíž a	budeš se ctít , střílej ! " O Fridolína Dřevokaze se pr
... " Večer ho namažu jak gardového dlaždiče , že ráno	nebude vědět o světě , " kul plány hajný - lovecký do
... totu pěti bodů . Na terč srnce si může střelec zvolit ,	bude - li střílet z volné ruky , nebo použije - li jako o
... manželka tušila , o čem bude řeč , čeho se to radění	bude asi týkat . Nemýlila se . " Děvčata , " začal V
... ONSKÉ KUKAČKY " a s ním všichni jak jsme tady	budeme pochodovat k fořtovi na polesí . " Snad ne již
... sí dnes něco zařídit v okresním městě a že večer jej	bude doprovázet jeho kolega hajný Miloslav . Prof

At the bottom of the window, there is a query editor with the following text:

```
> Query : "být"  
> P-filter: ".*bud.*"  
> P-filter: "Vf.*"
```

The status bar at the bottom of the window shows "Zobrazeno: 1+500/168845 (0%) Řádek: 1".

Další varianty schémat

- Je rozsah 1. – 5. pozice napravo od pomocného slovesa být jediná možnost ?
- Co může přinést pokus rozšířit interval ?
- Je možné prohledávat i levé okolí ?

Úkol

- Pokuste se podobným způsobem zpracovat další slovosledná schémata

Závěr

- V korpusu nejsou analytické tvary označovány
- V korpusu lze pomocí složitějšího zadávání dotazů vyhledávat poměrně komplikované syntaktické konstrukce
- Kromě analytických tvarů např. podobně přísudky s modálními slovesy, fázovými slovesy atd.